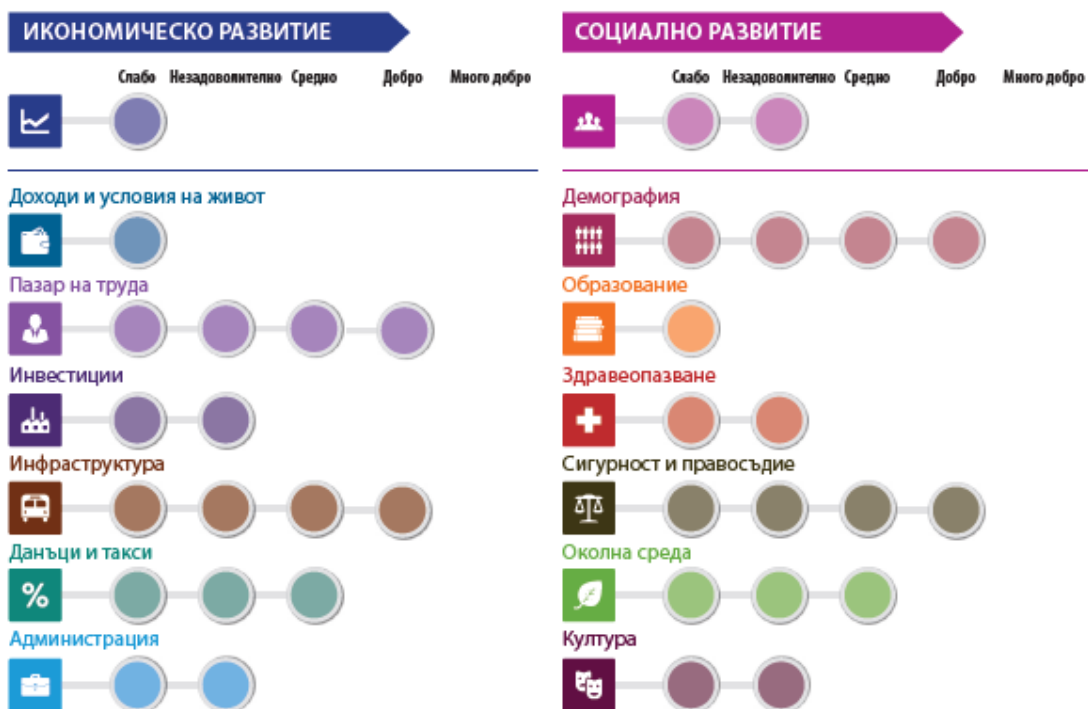

ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

Пазарджик е единствената област, в която през 2016 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението намалява. Въпреки тази тенденция, доходите и заплатите в областта продължават да нарастват стабилно, но остават по-ниски от средните за страната. През 2017 г. пазарът на труда в областта бележи напредък. Бизнес и инвестиционната активност в областта е сравнително ниска. Гъстотата на пътната мрежа е по-ниска, както и делът на автомагистралите и първокласните пътища, но качеството на пътната настилка остава по-добро. През 2018 г. всички ставки на разглежданите местни данъци остават непроменени в общините от областта. Самооценките на местната администрация за развитието на електронно правителство и за предоставянето на услуги на „едно гише“ нарастват леко през 2018 г., но остават по-ниски от средните за страната.

Застаряването на населението на областта следва общата тенденция в страната, а причината за това е едновременното намаляване на раждаемостта и изселване от областта. Дяловете на второгодниците и отпадналите от основното и средното образование остават сравнително високи. Представянето на зрелостните на матурата по български език и литература през 2018 г. отново намалява и все повече се отдалечава от средния успех в страната. Сравнително добрата осигуреност с лекари и големият брой на болничните легла са обвързани със сравнително висок (и увеличаващ се) брой на преминалите болни за лечение. Замърсяването на въздуха с въглероден диоксид в областта е сравнително ниско, а образуваните битови отпадъци са повече от средните за страната. Културният живот в областта не е особено интензивен.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Пазарджик е единствената област, в която през 2016 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението намалява. През последните години ръстът на този показател в областта е колеблив, а с последното намаление от 5% БВП на човек достига 7 493 лв. при 13 206 лв. в страната. Въпреки тази тенденция, доходите и заплатите в областта продължават да нарастват стабилно, но остават по-ниски от средните за страната. Средната годишна брутна заплата в областта достига 8 721 лв. (при 11 379 лв. в страната). И през 2017 г. Пазарджик е областта с най-висока бедност, а спрямо 2016 г. почти няма промяна в стойностите на показателите. Делът на населението, живеещо с материални лишения леко намалява до 46% (при 30% страната), а този на населението, живеещо под линията на бедност за страната се повишава леко до 44% (при 23% в страната).

През 2017 г. пазарът на труда в областта бележи напредък. Икономическата активност се повишава значително, въпреки че все още не може да настигне средната за страната стойност. Това увеличение обаче е съпроводено от ръст на заетостта и намаление на безработицата. Коефициентът на заетост се повишава с над 4 п.п. и достига 65% (при 67% в страната), а безработицата намалява заедно със средната и коефициентът вече е 6%. Подобряването на пазара на труда е ограничено от влошената образователна структура на населението, въпреки че през последните години се наблюдава повишаване на образованието на работната сила в областта. През 2017 г. делът на населението на възраст 25-64 г. в областта с висше образование е 19% (при 28% в страната), а на това с основно и по-ниско образование – 23% (при 17% в страната). Коефициентът на демографско заместване като отношение на населението на 15-19 г. към това на 60-64 г. продължава да намалява, но остава по-висок от средния за страната – 69% при 64% в страната. Това означава, че на всеки 100 души, които през следващите няколко години ще излязат от пазара на труда, само 69 младежи ще се влеят на него.

Бизнес и инвестиционната активност в областта е сравнително ниска. Броят на нефинансовите предприятия е 43 на хиляда души от населението (при 57 на хиляда души в страната), а разходите за придобиване на дълготрайни материални активи намаляват през 2016 година. Темпът на намаление на последните е съизмерим със средния за страната, но стойността им остава значително по-ниска. Ръстът на чуждите инвестиции в областта през последните години като цяло е спрял, а относителният им обем остава значително под средния за страната. По-ниски са и усвоените европейски средства. Към 30 юни 2018 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта е 906 лв. на човек (при 1 543 лв. на човек в страната), като община Панагюрище отново е първенец.

Гъстотата на железопътната мрежа в областта остава по-висока от средната за страната. Гъстотата на пътната мрежа е по-ниска, както и делът на автомагистралите и първокласните пътища, но качеството на пътната настилка остава по-добро. Достъпът и използването на интернет в областта нарастват и през 2017 г. са съизмерими със средните стойности за страната.

През 2018 г. всички ставки на разглежданите местни данъци остават непроменени в общините от областта. Значително по-ниски от средните за страната остават местните данъци върху превозните средства, търговията, таксиметровият превоз. По-високи от средните пък са ставките на таксата за битови отпадъци на юридическите лица и данъкът за прехвърляне на собственост.

Самооценките на местната администрация за развитието на електронно правителство и за предоставянето на услуги на „едно гише“ нарастват леко през 2018 г., но остават по-ниски от средните за страната. Нарастване има и при прозрачността на администрацията, но в страната е по-високо и областта също остава под средното ниво. Кадастралната карта продължава да се развива като през 2017 г. тя вече покрива 38% от територията на областта (при 37% страната).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Застаряването на населението на областта следва общата тенденция в страната, а причината за това е едновременното намаляване на раждаемостта и изселване. Коефициентът на естествен прираст в областта на първи път през 2017 г. е по-висок от средния за страната, достигайки -7,0‰ при -6,5‰ в страната. Коефициентът на механичен прираст се увеличава за първи път за последните пет години, въпреки че остава силно отрицателен. Тези процеси водят до бързо повишаване на коефициентите на възрастова зависимост в областта, но те продължават да са по-ниски от средните за страната. Пазарджик остава сред областите със сравнително малко градско население – 63% (при 73% в страната), но и със значителна гъстота на населението в урбанизираните територии – 2 135 души на кв. км при 1 537 души на кв. км през 2016 година.

Нетният коефициент на записване на децата в V-VIII клас в областта се повишава през 2017 г., но е значително под средния за страната – 84% при 88% в страната. Същевременно дяловете на второгодниците и отпадналите от основното и средното образование остават сравнително високи. Представянето на зрелостните на матурата по български език и литература през 2018 г. отново намалява и все повече се отдалечава от средния успех в страната. Оценката в област Пазарджик е 3,84 (при 4,24 в страната). Слабите оценки, обаче, също намаляват и през 2018 г. са 10% (от 15% през 2017 г.) при 6% в страната. Областта е сред малкото, в които няма университети или филиали на такива, но е в близост до столицата и Пловдив, в които са съсредоточени най-много и най-големите университети в страната.

Относителният брой на лекарите в областта е съизмерим със средния за страната както що се отнася до общопрактикуващите лекари, така и до специалистите и през 2017 година. Същевременно легловата база в многопрофилните болници областта е третата най-голяма в страната (след тези в областите Плевен и Пловдив) – 6,7 легла на хиляда души от населението при 4,9 на хиляда души в страната. Сравнително добрата осигуреност с лекари и големият брой на болничните легла са обвързани със сравнително висок (и увеличаващ се) брой на преминалите болни за лечение – 318 на хиляда души от населението при 242 на хиляда души в страната.

Въпреки че натовареността на окръжния съд е сравнително висока, това не се отразява на бързината на правораздаването в областта и през 2017 година. Един местен наказателен съдия разглежда средно по 11,5 дела на месец (при 9,6 дела на месец на съдия в страната), но делата, приключили в тримесечен срок достигат 96% (при 91% в страната). Пазарджик е сред областите с най-нисък относителен брой на регистрираните престъпления – 9 на хиляда души при 13 на хиляда души в страната през 2017 година. Разкриваемостта им пък е сравнително висока – 51% при 45% в страната.

Сравнително niskият дял на градското население вероятно е причина за относително ограниченият достъп на населението до обществена канализация (71% при 76% в страната), както и до така, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води (44% при 63% в страната) и през 2016 година. Замърсяването на въздуха с въглероден диоксид в областта е сравнително ниско – обемът на вредните емисии е осем пъти по-нисък от средния за страната спрямо територията. Образованите битови отпадъци са повече от средните за страната – 426 кг на човек през 2016 г. при 406 кг на човек в страната.

Културният живот в областта не е особено интензивен. Музеите в областта продължават да се радват на сравнително висок интерес. През 2017 г. са отчетени 780 посещения на хиляда души от населението (при 722 на хиляда души в страната). В същото време посещенията в местните кина, театри и библиотеки традиционно остават относително малко. Официалната статистика за първи път от години отчита посещения на кината – 61 на хиляда души (при 778 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област Пазарджик

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	7 281	6 864	7 929	7 493	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3 755	3 570	3 728	4 229	4 592
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	7 264	7 650	8 006	8 721	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	50,2	46,6	43,3	44,0	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	64,5	66,6	65,3	65,3	69
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	56,0	59,6	59,7	60,2	64,6
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	13,0	10,4	8,6	7,7	6,2
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	16,6	15,3	16,8	18,8	19,1
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	39	39	42	43	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1 227	1 512	1 659	1 426	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	1 702	1 762	1 855	1 842	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	36,1	49,6	50,6	60,7	67,8
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	52,6	49,8	51,8	47,0	45,6
Покритие на кадастъра (%)	25,1	26,8	26,8	27,1	37,9

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-4,2	-5,3	-6,1	-5,8	-7,0
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-4,7	-4,9	-4,9	-4,9	-4,1
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,13	4,24	4,21	4,01	3,96
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	6,9	5,8	6,6	14,6	15,3
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	78,1	78,9	78,7	77,5	84,2
Дял на здравноосигурените лица (%)	82,6	83,6	85,5	85,2	84,4
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	279,3	152,6	265,8	276,1	318,2
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	10,5	10,2	10,1	9,9	9,4
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	39,3	41,8	46,0	55,4	51,4
Дял на висящите наказателни дела (%)	6,9	9,8	6,9	5,1	5,8
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	27,3	27,4	44,3	43,8	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	37,9	35,5	32,5	35,6	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	0	0	0	0	61
Посещения в театрите на 1000 души от населението	123	163	154	237	267